REPUBLIKA SLOBODNIH KOMUNA BOSNE I HERCEGOVINE



BUILD FREEDOM
TRANSFORM IDEAS
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Libertijanski socijalizam, komunalizam i demokratski konfederalizam

1. Rat nije završio — samo je prešao u tišinu

Rat devedesetih ubio je više od tijela — ubio je povjerenje, zajedništvo, nadu.

Ljudi su se zatvorili u etničke torove, izgubili vjeru u istinu, a još više jedni u druge.

Danas se ne gradi društvo — gradi se preživljavanje unutar plemena.

💰2. Političko profiterstvo je postalo sistem

Elita (u sve tri etničke skupine) zavladala je preko straha, mita i podjela.

Kvalitetni ljudi se potiskuju, a klimoglavci napreduju.

Korupcija nije devijacija — ona je standard, a moral je postao slabost.

🎭3. Lažni autoriteti, lažne vrijednosti

Ko su uzori danas? Pjevačice sa silikonom, kriminalci sa Instagramom, političari s praznim frazama.

Umjesto znanja, časti i poštenja, slave se sila, novac i manipulacija.

🪞4. Obični ljudi su iscrpljeni

Ljudi su predugo gladni, prevareni, marginalizirani.

Kad se god digne neko normalan, sistem ga zgazi ili otjera vani.

Ostaju oni koji mogu trpjeti, ili oni koji igraju igru.

🧠5. Obrazovanje i kultura su srozani

Uništava se kritičko mišljenje, umjesto knjige – rijaliti.

Umjetnost, historija, filozofija – sve što podiže duh – gurnuto je u stranu.

Mladi ne znaju ko su, ni odakle dolaze, a kamoli kuda idu.

🩸6. Trauma je potisnuta, a ne izliječena

Nema katarze, nema priznanja, nema istinskog suočavanja sa zlom.

Sve ostaje pod tepihom, dok gnoj curi ispod.

To rađa generacije koje su emocionalno izgubljene — agresivne, depresivne, anksiozne.

🔚Pa zašto je društvo „iskvareno"?

Jer mu je duša ranjena, vođstvo korumpirano, nada slomljena — a zdravih temelja sve je manje.

Ali iskvareno ne znači nepopravljivo.

I dalje postoje ljudi koji misle, vole, uče, stvaraju, liječe.

Imajući u vidu skoro 35 godina krize i dekadencije uzrokovane provođenjem 18novembarsko – dejtonskog režima koje su kao posljedicu imale katastrofu na svim poljima života, krajnje je vrijeme da se pokrene obrnuti proces, regeneracije i napretka zasnovanih na novim ideološkim postulatima i modelima koji su se pojavili u postmoderni. Tri su postmoderne ideologije koje dominiraju danas na našoj Planeti : AltRight (krajnja desnica), Woke (ekstremni centar) i Komunalizam u vidu liberrtijanskog socijalizma (na ljevici).

Od sve tri ideologije za prostor Bosne i Hercegovine najpogodnija bi bila ideja komunalizma sa libertijanskim socijalizmom, i njegovom varijantom izraženom kroz demokratski konfederalizam. Ova ideja je vrlo inspirativna i mogla bi biti rješenje za krizu u Bosni i Hercegovini i elimiranje negativnosti nastajalih u zadnjih 35 godina. Naravno, treba biti posve realan i znati da će realizacija ove ideje i direktna primjena društvo ili društva u Bosni i Hercegovini biti veoma kompleksni, teški i uvjetovani nizom faktora.

Libertijanski socijalizam, komunalizam i demokratski konfederalizam su alternativni politički model ne samo nasuprot kapitalističkom modelu „nacionalne države" i tzv. liberalnoj demokratiji nego i nasuprot svim ostalim ljevičarskim modelima, posebice onima autoritativnog, etatističkog i državno-socijalističkog tipa.

📌 GLAVNI ELEMENTI KRIZE U BiH

Bosna i Hercegovina je opterećena:

Nacionalnom i klerikalnom podjelom vlasti i teritorije na tri dijela (Daytonski ustav, konstitutivni narodi, entiteti, kantoni).

Decentralizacijom do tačke nefunkcionalnosti.

Nepostojanjem političke volje za zajednički interes.

Blokadama i paralizama institucija.

Nedostatkom alternativne nadnacionalne i nadreligiozne paradigme.

🔍 POTENCIJALNA PRIMJENJIVOST KOMUNALNE IDEJE U BiH

1. Decentralizacija vlasti – ali po komunalnom, ne nacionalnom i religijskom načelu

Demokratski konfederalizam zagovara: lokalne zajednice (komune) kao nosioce političke moći, direktnu (neposrednu) demokratiju kroz skupštine (sabore) i vijeća, horizontalno povezivanje zajednica, a ne kroz vertikalno hijerarhijski uređenu državu.

2. BiH bi mogla profitirati od modela lokalne participativne demokratije, ali ne po nacionalnom ili religijskom ključu, već po komunalnom principu: da ljudi odlučuju kao građani svojih zajednica, a ne kao Srbi, Hrvati ili Bošnjaci.

3. Feministički i inkluzivni model. Libertijanski socijalizam smatra da nema slobodnog društva bez oslobođenja žene. BiH kao izrazito patrijarhalno društvo ima hijerarhije moći koje isključuju žene i druge ranjive grupe. Jačanje ženskih vijeća, participacije i liderstva moglo bi poslužiti kao sredstvo demokratizacije društva.

4. Multinacionalni, multireligijski, multikulturni i multivjerski suživot – preko kulture zajedništva, ne dominacije. Libertijanski socijalizam se zalaže za pluralizam i koegzistenciju rasa, etničkih zajednica, nacija, naroda, religija, gender opredjeljenja bez dominacije bilo kojeg.

5. Umjesto konstitutivnih naroda i entiteta, BiH bi mogla težiti kulturi lokalne saradnje, gdje nacionalna i religijska pripadnost ne diktira politička prava. Ovo bi zahtijevalo radikalnu promjenu ustava.

6. Libertijanski socijalizam predlaže ekonomsku demokratiju, lokalne zadruge, kolektivne oblike vlasništva, participativnu ekonomiju.

7. BiH, sa svojom kleptokratskom privatizacijom i neoliberalnim uništavanjem privrede, bi mogla obnoviti zajednice kroz lokalne ekonomske inicijative, zadrugarstvo i solidarnu ekonomiju.

⚠️ OGRANIČENJA I IZAZOVI U BiH

1. Klero-nacionalne i partokratske elite.
2. BiH je zarobljena unutar kleronacionalnih i neoliberalnih struktura moći, koje bi se preko partokratije, medija i pravosuđa suprotstavile svakom modelu koji razbija njihov monopol.
3. 18novembarsko - dajtonski režim cementira kleronacionalističku političku podjelu – potpuno suprotnu viziji samouprave libertijanskog socijalizma.
4. BiH je pod stalnim vanjskim pritiscima i interesima (EU, SAD, Rusija, Turska...), koji ne dozvoljavaju grassroots eksperimente.
5. Pasivna politička kultura. Većina građana je demobilizirana, nezainteresirana ili razočarana – teško je stvoriti pokret odozdo bez jake svijesti i organizacije.

✅ GDJE LIBERTIJANSKI SOCIJALIZAM MOŽE POSLUŽITI BiH

Kao inspiracija za alternativni model društva: komunalni, solidaran, feministički i ekološki.

U lokalnim inicijativama: zadruge, komune, ekološka sela, feminističke mreže, nezavisni sindikati.

U kritici kleronacionalne države kao korijena problema, ne kao rješenja.

📚 Zaključak

Libertijansko socijalističke ideje ne mogu se automatski primijeniti na BiH, ali mogu poslužiti kao inspirativni model za dubinsku društvenu transformaciju "odozdo", izvan religijskih i nacionalnih okvira i partijskog klijentelizma.

Za takav zaokret potreban je:

Novi ustavni okvir (ili barem ozbiljna ustavna reforma).

Političko obrazovanje i mobilizacija stanovništva.

Hrabrost da se razmišlja izvan postojećih neoliberalnih, klerikalnih i nacionalnih šablona.

🧭 OSNOVNA NAČELA ZA PRIMJENU U BiH

Lokalna samouprava komuna, a ne religijskih nacija.

Direktna participacija (vijeća, skupštine).

Ženska ravnopravnost i žensko liderstvo.

Ekološka i solidarna ekonomija.

Suživot bez dominacije bilo koje rase, nacije, religije, kulture, načina života.

Antihijerarhijska i nenasilna politika

✅ PRAKTIČNI PRIJEDLOZI ZA LOKALNU PRIMJENU

1. 🏘️ Formiranje komuna

Opis:

U jednoj općini, selu, kvartu, pokrenuti vijeće ili komunu koje okuplja sve voljne stanovnike bez obzira na nacionalnu, stranačku ili religijsku pripadnost.

Zadaci:

Otvoreni forumi za lokalne probleme (energija, snabdjevanje hranom, voda, resursi, školstvo, zdravstvo, javna infrastruktura, otpad, sigurnost, nasilje u porodici).

Povezivanje s drugim komunama – stvaranje mreže (horizontalno).

Uvođenje zajedničkih projekata (vrtovi, radionice, biblioteke, kuhinje).

Primjena:

Pilot-projekti u manjim sredinama koje nisu u potpunosti nacionalno i religijski podijeljene ili perifernih urbanih zona.

2. 🌾 Ekonomski kolektivi i zadruge (solidarna ekonomija)

Opis:

Osnivanje zadruga u vlasništvu lokalnih zajednica: poljoprivrednih, zanatskih, IT ili ženskih kooperativa.

Model:

Radni ljudi upravljaju kolektivno. Dobit se reinvestira u zajednicu.

Primjeri:

Ženska poljoprivredna zadruga u ruralnoj sredini (inspirisana YPJ praksama iz Rožave).

Zadruga za reciklažu u urbanom dijelu (npr. u komunama Zenica ili Doboj).

3. 👩‍👧‍👦 Ženska vijeća i škole emancipacije

Opis:

U svakoj komuni osnovati posebno žensko vijeće koje prati pitanje porodičnog nasilja, emancipacije, zaposlenja, obrazovanja.

Dodaci:

Besplatne škole o ženskim pravima, političkom organizovanju i istoriji feminizma (kursevi, radionice, samopomoćne grupe).

Kampanja „Jin – Jiyan – Azadî“ (Žena – Život – Sloboda) lokalizovana u BiH kontekst.

4. 🌳 Ekološke zajednice i permakulturni projekti

Opis:

Osnivanje ekoloških sela i urbanih vrtova uz upravljanje lokalnih vijeća.

Uključiti škole, omladinske klubove i zadruge.

Primjena:

Napuštena sela ili devastirane mogu postati prostor eksperimenta.

5. 🤝 Multinacionalni komunalni forumi

Opis:

Umjesto "međunacionalnog dijaloga" organizovanog odozgo, osnovati forume odozdo gdje ljudi različitih identiteta rješavaju konkretne zajedničke probleme (voda, energija, zemlja, hrana, resursi, infrastruktura, saobraćaj, sigurnost, zdravstvo, školstvo, znanost, kultura, umjetnost, korupcija).

Pristup:

Nema kvota – svi govore kao građani, a ne kao "predstavnici nacija".

6. 📚 Obrazovni i znanstveni centri za kritičko mišljenje i političku pismenost

Opis:

Centri nezavisnog obrazovanja bazirani na kritici države, kapitalizma, nacionalizma i patrijarhata.

Centri kritičkog znanstvenog promišljanja, kreativnosti, odgovornosti i realizacije.

Centri kulturnog uzdizanja i umjetničkog stvaralaštva.

Sadržaj:

Kursevi o znanstvenim temama, obrazovnim temama, kulturi, umjetnosti, samoupravljanju, feminističkoj ekonomiji, balkanskim narodnim tradicijama solidarnosti.

🔄 STRATEŠKI CILJ: "Konfederacija komuna" umjesto "konstitutivnih naroda"

Zamišlja se dugoročno:

Umjesto entiteta i kantona – mreža lokalnih zajednica komuna koje samoupravljaju i surađuju.

Ne kroz prisilu države, već kroz praksu odozdo: životne zajednice koje međusobno grade solidarnost.

⚠️ MOGUĆE OPSTRUKCIJE

Reakcija nacionalnih stranaka: vidjet će ovo kao "prijetnju jedinstvu naroda".

Državna birokratija i korupcija: sabotirat će neovisne inicijative.

Donatorski sektor: preferira birokratske reforme, ne radikalnu demokratizaciju.

Pasivnost građana: potrebno dugotrajno obrazovanje i animacija.

🗺️ ZAKLJUČAK

Libertijanski socijalistički komunalni model sa demokratskim konfederalizmom kao realizacijom nije politička utopija, već praksa u Rožavi dokazana u ratnim uslovima.

U BiH, u miru, njegovi elementi se mogu primijeniti:

Kroz lokalne eksperimente.

Ženske i omladinske inicijative.

Horizontalne kolektivne mreže.

Ovi mikromodeli bi mogli transformisati političku kulturu BiH iz temelja, ako dobiju vrijeme, znanje i autonomiju.

Primjer konkretne strategije implementacije elemenata demokratskog konfederalizma u formi pilot-projekta za grad Tuzla – jer je ona:

Historijski multinacionalna i radnička sredina.

Ima relativno otvoreno građansko jezgro.

Bogato nasljeđe ljevičarske borbe i antifašizma.

Jaku bazu nevladinog sektora i akademske zajednice.

🧭 PILOT-PROJEKAT: "Konfederalna Tuzla – Grad zajedničke slobode"

📍 CILJ:

Stvoriti lokalni eksperimentalni model direktne demokratije, solidarnosti i ravnopravnosti kroz stvaranje komuna, ženskih vijeća i zadruga u jednom dijelu Tuzle.

1. 🏘️ FAZA I: FORMIRANJE PRVE ORGANIZACIJE ZASNOVANE NA NAČELIMA DEMOKRATSKOG KONFEDERALIZMA (npr. Mjesna zajednica Kreka).

Koraci:

Pozvati 20–50 zainteresiranih građana iz kvarta na osnivački forum.

Stvoriti vijeće Kreka – neformalno, ali javno tijelo otvoreno svima.

Sastanci svake 2 sedmice: slobodni, otvoreni, bez stranačke kontrole.

Nadležnosti:

Rješavanje lokalnih problema (npr. rasvjeta, otpad, javni prostor).

Povezivanje s drugim mjesnim zajednicama.

Pokretanje zajedničkih inicijativa (biblioteka, znanstveni i kulturno – umjetnički inkubatori, zadruga, vrt).

2. 👩‍👧‍👦 FAZA II: ŽENSKO VIJEĆE I ŠKOLA EMANCIPACIJE

Akcije:

Osnivanje Ženskog vijeća Kreka, fokusiranog na: nasilje u porodici, ekonomsko osnaživanje, zdravstvenu i reproduktivnu sigurnost.

Pokrenuti besplatnu "Žensku školu emancipacije":

Kursevi o pravima, historiji žena, političkom organizovanju.

Autonomne grupe podrške za žene u nasilnim brakovima.

3. 🌾 FAZA III: EKONOMSKA ZADRUGA KREKA

Koraci:

Osnivanje zadruge u vlasništvu članova zajednice.

Djelatnosti:

Urbani vrt (na napuštenoj parceli),

Prerada lokalne hrane (pekara, sokara, ajvar, med),

Radnička zadruga za majstore, molere, zavarivače itd.

Radničke i seljačke kooperative po različitim potrebama i interesima.

Znanstveni centar.

Biblioteka.

Kulturno – umjetnički zbor.

➡️ Dobit se vraća komuni: za školarine, podršku starima, obrazovanje, zdravstvo, javnu infrastrukturu.

4. 🌿 FAZA IV: URBANI VRT I EKO-EDUKACIJA

Akcije:

U dogovoru s Gradskom upravom, zauzeti napuštenu parcelu i pretvoriti je u zajednički vrt.

Edukacija djece i mladih o ekologiji, permakulturi, reciklaži.

5. 🤝 FAZA V: UMREŽAVANJE LOKALNIH ZAJEDNICA

Vizija:

Povezati zajednice iz Kreke, Solane, Mosnika, Slatine.

Stvoriti komunu Tuzle.

Periodični forumi svih zajednica s rotirajućim predstavnicima.

➡️ Umjesto centralizacije – horizontalna koordinacija, zajednički projekti.

📊 INSTITUCIONALNI ODNOS

Nema sukoba s gradskim vlastima, ali se komuna i njene lokalne zajednice postavljaju kao autonomni akteri.

Djeluju van stranaka, ali ne protiv države – neutralna pozicija.

Traži se priznavanje prava na samoorganizaciju, i podrška projektima (parcele, prostorije, donacije).

🎯 CILJ DO GODINE DANA

3 do 5 lokalnih demokratsko – konfederalnih zajednica u različitim dijelovima nove tuzlanske komune.

Funkcionalna mreža vijeća i periodični “Sabor komune Tuzle”.

Medijska vidljivost i repliciranje modela u komunama Sarajevo, Mostar, Banja Luka, Goražde, Doboj, Bihać, Zenica.

📚 PODRŠKA KOJA JE POTREBNA

Akademska i intelektualna podrška – profesori, studenti, istraživači.

Nevladin sektor – pravna i tehnička asistencija.

Lokalni donatori i dijaspora – početni kapital za zadruge.

Aktivisti i radnici – kao nosioci stvarne promjene.

🏁 ZAVRŠNA MISAO

Ovaj pilot-projekat ne ruši državu, ne stvara paralelne vlasti, ne nameće ideologiju.

On gradi zajednice slobodnih ljudi – odozdo, solidarno, kroz praksu, bez posrednika.

Kao što je Abdulah Odžalan, tvorac ideje o demokratskom konfederalizmu rekao:

“Sloboda ne dolazi kroz državu, već kroz organizovano društvo.”

📜 1. MANIFEST KOMUNALNOG POKRETA U TUZLI

(Radni naziv: "Zajednica slobodnih")

Manifest Zajednice slobodnih

Mi, slobodni građani i građanke Tuzle, okupljeni u zajednicu solidarnosti, pravednosti i direktne demokratije, objavljujemo svoju volju:

Da živimo, odlučujemo i stvaramo van straha, partokratske kontrole i nacionalnih i religijskih podjela.

Naše komune nisu protiv države, ali su iznad njene korumpiranosti.

Nisu protiv naroda, ali su za čovjeka.

Nisu protiv religije, ali su za slobodu savjesti, slobodu spoznaje, kreativnosti, napretka, održivog razvoja i slobodu vjerskog promišljanja i doživljavanja.

Ne tražimo moć, već samoodređenje. Ne čekamo izbore, već djelujemo sada.

Naša načela:

Direktna demokratija: svako učestvuje, niko ne vlada.

Žensko oslobođenje: bez žene nema slobodnog društva.

Ekonomska pravda: rad pripada onima koji rade.

Suživot na svim nivoima i među svim određenjima, kolektivitetima i izborima : razlike su bogatstvo, ne prepreka.

Ekološka briga: zemlja nije vlasništvo – ona je odgovornost.

Naša sredstva:

Lokalna vijeća u mjestima, kvartovima, selima, naseljima, općinama.

Zadruge i kolektivi u vlasništvu ljudi.

Ženska vijeća i škole slobode.

Otvoreni forumi umjesto zatvorenih partija.

Samoodbrana dostojanstva i sigurnost ljudi, porodica i zajednica, ali bez mržnje.

Naš put:

Nećemo čekati dozvole da živimo slobodno.

Nećemo tražiti prava – uzimaćemo ih kroz praksu zajedništva.

Započinjemo ovdje, ali pripadamo svima.

Tuzla je prva, ali ne i posljednja.

Zajednica slobodnih je zov – a zov se ne može ukrotiti.

📘 2. STATUT PRVE DEMOKRATSKO – KONFEDERALNE ZAJEDNICE – Kreka

Član 1. – Naziv i identitet

Kreka je autonomna zajednica građanki i građana koja djeluje u okviru Zajednice slobodnih, zasnovana na principima direktne demokratije, jednakosti i solidarnosti.

Član 2. – Osnovna prava članova

Svako ima pravo da se uključi, bez obzira na spol, etniju, vjeru, stranku, izbor (nacije, religije, vjere, ideologije, gendera) ili imovinsko stanje.

Nema stalnog rukovodstva – odluke se donose konsenzusom ili rotacijom.

Član 3. – Tjelesna organizacija

Skupština zajednice (otvorena svim članovima) sastaje se dva puta mjesečno.

Postoje tematske grupe: ekologija, ekonomija, žene, edukacija, znanost, infrastruktura, umjetnost, kultura, ljudska prava, sigurnost, resursi, hrana, voda, energija, poslovanje, pravo.

Član 4. – Žensko vijeće

Komuna i njene lokalne zajednice garantuju poseban prostor za žensko vijeće, koje ima pravo veta na odluke koje pogađaju položaj žena.

Član 5. – Ekonomska struktura

Komuna i njene lokalne zajednice mogu osnivati zadruge, kolektive, solidarna tržišta.

Dobit ide u fond zajednice.

Član 6. – Veze s drugima

Lokalna zajednica Kreka je povezana s drugim zajednicama u Tuzli i šire – ne kroz hijerarhiju, već ravnopravno.

Član 7. – O samoodbrani

Komuna i njene lokalne zajednice imaju pravo da se brane od zloupotreba, nasilja ili pokušaja kontrole – nenasilnim sredstvima (pravnim, društvenim, solidarnošću).

🏳 3. IME I SIMBOL POKRETA

👄 Naziv pokreta:

Zajednica slobodnih

🕊 Simbol:

Krug unutar kruga – simbol zajednice u zajednici.

Unutra – ruka koja sadi biljku (ekologija + stvaranje).

Ispod – natpis:

"Ni vođa, ni nacija – samo ljudi."

📌 1. Šta je libertarijanski socijalizam?

To je antiautoritarni oblik socijalizma koji teži ukidanju države kao centralizirane vlasti i uspostavi **horizontalne samouprave**, gdje moć dolazi odozdo. Zalaže se za:

- Radničke i komunalne savjete.
- Direktnu demokratiju.
- Kolektivnu ekonomiju (koja poštuje individualnu slobodu).
- Feminizam, ekološku svijest i antifašizam.

📌 2. Zašto je Rojava važan primjer?

Rojava (sjeverna Sirija) je izgradila sistem zasnovan na idejama Murrayja Bookchina i Abdullaha Öcalana:

- Konfederalizam zajednica i komuna.
- Kooperativna ekonomija.
- Ravnopravnost spolova.
- Sekularizam u multietničkom društvu.

Uspjeh se temeljio na **specifičnim uslovima**:

- Raspad centralne države (rat u Siriji).
- Široka podrška naroda (posebno Kurda).
- Jasan ideološki okvir (demokratski konfederalizam).
- Sposobne i odgovorne političke, društvene i vojne organizacije (YPJ/YPG, TEV-DEM...).

📌 3. Da li je to moguće u BiH?

✅ **Moguće – ali pod vrlo specifičnim uvjetima:**

1. **Kritična masa osviještenih građana**, posebno među mladima i radnicima.
2. **Decentralizacija** – BiH je već složena i fragmentisana. To je slabost, ali može postati i snaga kroz **lokalne eksperimente** samouprave.
3. **Edukacija** – Građani moraju razumjeti šta je slobodarski socijalizam. Bez obrazovanja i medijske prisutnosti – revolucija ostaje misaoni eksperiment.
4. **Alternativne institucije** – stvoriti paralelne strukture: radničke zadruge, narodne skupštine, studentske forume, ženske organizacije, lokalne milicije za samoodbranu itd.

📌 4. Model implementacije (hipotetički koraci)

1. Edukacija i svijest

- Popularizacija libertarijanskog socijalizma kroz knjige, društvene mreže, debate i podcast emisije.
- Prevod ključnih tekstova: Bookchin, Chomsky, Öcalan, Graeber itd.

2. Izgradnja paralelnih struktura

- Društvene zadruge.
- Proizvodnja i primarne privredne djelatnosti.
- Znanstveni inkubatori.
- Obrazovne institucije
- Umjetnički inkubatori.
- Komunalni forumi u naseljima.

- Savjeti učenika i radnika.
- “Narodni domovi” za kulturu.

3. Lokalizovana samouprava

- Pilot projekti u općinama sa jakom civilnom scenom.
- Eksperimenti sa neposrednom demokratijom: budžet građana, narodni referendumi.

4. Nerazorni otpor

- Fokus na **građanski neposluh** i mirne, ali odlučne oblike borbe:
  - Bojkot izbora/partija.
  - Odbijanje poslušnosti autoritetima koji ne služe javnom interesu.
  - Solidarnost sa obespravljenima (radnici, nezaposleni, migranti, žene).

5. Zelena i digitalna strategija

- Povezivanje slobodarskih ideja s klimatskim pokretima.
- Korištenje tehnologije za decentralizirano upravljanje i zaštitu identiteta (blockchain, enkripcija, P2P mreže).

📌 5. Glavne prepreke u BiH

- **Nacionalna i klerikalna podjela**: Nacionalizam i klerikalizam kao oružje buržoazije da skrene pažnju s klasne borbe.
- **Korumpirana birokratija i međunarodni nadzor** (OHR, EUFOR, NGO sektor plaćan novcima stranih vlada): sprječavaju radikalne promjene iznutra.
- **Odsustvo klasne svijesti**: većina radnika je depolitizirana ili ideološki usmjerena na desnicu.
- **Religijski konzervativizam i patrijarhat**: suprotni su temeljnim vrijednostima libertarijanskog socijalizma.

📌 6. Kojim putem onda?

Nerealno je očekivati iznenadnu revoluciju. Umjesto toga:

🛠 **Revolucija kao proces**, ne kao događaj.
🌱 **Započeti od lokalnih inicijativa**: škole, fakulteti, zadruge, kvartovske skupštine.
🌍 **Povezivanje s međunarodnim pokretima**: Zapatisti, Rojava, Occupy, ekosocijalistički pokreti.
🎓 **Intelektualno vodstvo**: Avangarda svjesnih, voljnih, odlučnih odgovornih može igrati ključnu ulogu u artikulaciji ovih ideja i prenošenju vizije.

Kako provesti revoluciju u Bosni i Hercegovini sa ciljem uspostave libertarijanskog socijalizma: lekcije iz Rojave

Uvod: Zašto libertarijanski socijalizam?

Libertarijanski socijalizam teži stvaranju društva u kojem vlast ne dolazi odozgo, već iz baze zajednice. Riječ je o političko-ekonomskom poretku u kojem ljudi direktno upravljaju vlastitim životima kroz lokalne savjete, zadruge, slobodne komune i solidarne mreže. U njemu se spajaju ideali neophodnog kontinuiranog progresa u svim sferama postojanja (i kolektiva i pojedinaca), jednakosti, slobode i samoodređenja.

Primjer Rojave, autonomne oblasti u sjevernoj Siriji, pokazuje da je moguće izgraditi ovakav poredak čak i u uvjetima haosa, rata i etničkih, nacionalnih i religijske raznolikosti – ukoliko postoji odlučnost, ideološki okvir i hrabrost za stvaranje „društva odozdo“.

Bosna i Hercegovina – podijeljena po nacionalnim i klerikalnim linijama na tri dijela, korumpirana, bez vizije – više nego ikad traži novi politički horizont. To ne može biti ni nacionalizam sa klerikalizmom, ni kapitalizam, ni autoritarna ljevica. To mora biti slobodarska alternativa.

I. Teorijska osnova

1.1. Libertarijanski socijalizam: osnovne vrijednosti

- **Decentralizacija moći**
- **Direktna demokratija i samouprava**
- **Stalni razvitak i unapređenje sa usavršavanjem načina života, tehnologije i napretka i društva i pojedinca.**
- **Kolektivno vlasništvo kroz zadruge, uz pravo i na individualno vlasništvo i privređivanje.**
- **Antifašizam, antikolonijalizam i feminizam**
- **Ekološka svijest i održivost**
- **Rasna, etnička, nacionalna, narodnosna, religijska, vjerska, kulturna, politička, pravna i gender ravnopravnost**

1.2. Rojava: savremeni model

Rojava je izgradila društvo temeljeno na idejama Bookchina i Öcalana:

- **Demokratski konfederalizam**: savez slobodnih komuna.
- **Ekonomija bazirana na društvenoj i privatnoj incijativi i radu.**
- **Savjeti žena i rodna ravnopravnost.**
- **Narodna i teritorijalna milicija za samoodbranu.**
- **Suživot i međusobna prožimanja, miješanja i usavršavanja bez prisile. Ukidanje diskriminacije ili segregacije.**

II. Specifičnosti Bosne i Hercegovine

2.1. Historijski kontekst

- BiH je imala iskustva **samoupravljanja** u socijalističkoj Jugoslaviji.
- Također je preživjela **kolonijalizaciju**, **rat**, **kleronacionalizam**, **raspad zajedništva**.
- Mnoge lokalne zajednice još uvijek imaju **solidarne tragove** samoodržanja.

2.2. Današnje prepreke

- Podjele (tronacionalna struktura).
- Korumpirana elita i stranački sistem.
- Visoka nezaposlenost i siromaštvo.
- Apatija i strah.

III. Strategija implementacije libertarijanskog socijalizma u BiH

3.1. Faza 1: Ideološko razjašnjenje i edukacija

- Osnivanje **Slobodarskog centra za edukaciju** (online i fizički).
- Prevod i distribucija ključnih knjiga: Bookchin, Graeber, Öcalan, Federici.
- Snimanje podcasta, video-serijala, objavljivanje manifestnih brošura.

3.2. Faza 2: Izgradnja paralelnih struktura

- **Radničke zadruge** kao ekonomska osnova otpora.
- **Demokratsko-konfederalne skupštine** po mahalskom, kvartovskom i seoskom modelu.
- Osnivanje **savjeta učenika/studenata/žena**/radnika/znanstvenika/intelektualaca/seljaka...itd....
- Kružni model odlučivanja i rotacija vodstva.

3.3. Faza 3: Praksa direktne demokratije

- Pilot komune sa snažnim civilnim društvom.
- Uvođenje **participativnog budžetiranja**.
- Inicijative narodne kontrole javnih resursa.

3.4. Faza 4: Samoodbrana i otpor

- **Nenasilni otpor**: građanski neposluh, bojkot korumpiranih institucija, alternativni izbori.
- Formiranje **komunalne zaštite** od fašističkih i kriminalnih elemenata (moralna i praktična samozaštita).

- Razotkrivanje političke elite kroz analitičke platforme i narodne tribine.

IV. Kultura otpora i vrijednosna revolucija

4.1. Kulturna artikulacija

- Književni krugovi, slobodarske radionice, kazalište otpora.
- Digitalna kultura: memovi, grafika, underground muzika.
- Povratak antifašističke i slobodarske baštine.

4.2. Duševna transformacija

- Njegovanje **unutarnjeg oslobođenja**: preispitivanje autoriteta, vjere u vlastito djelovanje.
- Samoodgoj: razbijanje navika pokornosti, cinizma i nihilizma.
- Oslobađanje svih kreativnih, progresivnih i pozitivnih mogućnosti iz duha našeg naroda.

V. Ovako je AI zamislila proglas Republike slobodnih komuna Bosne i Hercegovine :

1. Mi, narodi Bosne i Hercegovine, slobodni i ravnopravni, okupili smo se da stvorimo društvo jednakih.

2. Odbacujemo tiraniju klero-nacije, kapitala i stranke.

3. Uspostavljamo saveze slobodnih komuna, temeljenih na direktnoj demokratiji.

4. Naša ekonomija je zajednička, a naši resursi su zajedničko dobro.

5. Svaka osoba ima pravo glasa, života, ljubavi, slobode.

6. U našim zajednicama nema mjesta za fašizam, mizoginiju, klerikalizam ni nasilje nad prirodom.

7. Mi gradimo novo društvo – ne kroz mržnju, nego kroz stvaranje.

Zaključak

Ova revolucija nije spektakularna. Ne dolazi preko noći. Ona raste iz tla svakodnevnog života: u radionicama, učionicama, tržnicama, dvorištima i domovima.

Ona neće tražiti dozvolu od NATO-a, OHR-a, HDZ-a, SDAFa, SNSD-a. Trojke, ni MMF-a, stranih ambasada i centara promoviranja regionalnih i globalnih imperijalizama. Ona će rasti tamo gdje se ljudi udruže, pogledaju jedni druge i kažu: **“Možemo živjeti bolje – zajedno i slobodni.”**

Demokratski konfederalizam je politička filozofija koju je razvio **Abdullah Öcalan**, lider Kurdistanske radničke partije (PKK), tokom boravka u zatvoru, nadahnuta djelima **Murraya Bookchina**, američkog anarhističkog mislioca i ekologa. Ova doktrina predstavlja radikalni raskid s nacionalizmom i marksističko-lenjinističkim centralizmom, te se temelji na **decentralizaciji, direktnoj demokratiji i ekologiji**.

Evo sažetka **osnovnih postulata Demokratskog konfederalizma**:

🌿 1. Direktna demokratija i lokalna samouprava

- Vlast se ne koncentriše u nacionalnim državama, već se prenosi na **lokalne skupštine, komune, vijeća i zajednice**.
- Odluke donosi narod direktno, kroz **horizontalne strukture**, bez posredovanja političkih elita.

🏛 2. Antietatizam i kritika nacije-države

- Nacionalna država je viđena kao **represivan, hijerarhijski aparat** koji guši slobodu i raznolikost.
- Demokratski konfederalizam odbacuje ideju stvaranja nove nacionalne države, zagovarajući **transnacionalnu autonomiju zajednica**.

🤝 3. Multinacionalnost, multikulturalnost i ženska emancipacija

- Temelji se na **priznavanju i uvažavanju svih etničkih, nacionalnih, religijskih, jezičkih i kulturnih zajednica**.
- **Ženska sloboda** je ključna – svaka struktura vlasti ima **sukladno žensko vođstvo**, a **rodna jednakost** se provodi institucionalno (npr. ženske skupštine, kvir kolektivi).

🌱 4. Ekološka održivost

- Priroda nije resurs za eksploataciju, već **živi sistem** u kojem čovjek živi u skladu s ekologijom.
- Promiču se **održivi razvoj, organska poljoprivreda, lokalna ekonomija i smanjenje zagađenja.**

⚖ 5. Ekonomija solidarnosti

- Odbacuje se neoliberalizam i profitna logika.

- Umjesto toga, razvijaju se **kooperative, lokalna tržišta, društvena proizvodnja i kolektivna svojina**.

📚 6. Konfederalna struktura – "mreža zajednica"

- Zajednice i komune se povezuju **horizontalno u mrežu** (konfederaciju), a ne vertikalno u centraliziranu državu.
- Ova mreža funkcioniše kao **federacija autonomnih komuna i zajednica** koje međusobno sarađuju.

📜 Inspiracija i primjena:

- Temelji se na djelima **Murraya Bookchina**, posebno na **libertarijanskom municipalizmu**.
- Model je praktično implementiran u **Rojavi (sjeverna Sirija)** od 2012. godine – uz sve izazove rata, embarga i regionalnih sila.

🔥 U simboličkom smislu:

Demokratski konfederalizam je pokušaj stvaranja **slobodne zajednice unutar okrutnog svijeta** – civilizacije bez robova, žena bez jarma, zemlje bez granica.

🌿 Demokratski konfederalizam kao oblik libertarijanskog socijalizma i mogućnost njegove primjene u novoj „REPUBLICI SLOBODNIH KOMUNA BOSNE i HERCEGOVINE"

U vremenu kada su liberalna demokratija i nacionalna država došle do svojih granica – obesmišljene korupcijom, entitetskim i kantonalnim podjelama, nacionalnim ili religijskim populizmom i ekonomskom nejednakošću – potrebno je ponovno osmisliti same temelje političkog života. Jedna od najinspirativnijih vizija takvog novog poretka jeste demokratski konfederalizam, doktrina koja se razvila unutar kurdskog otpora, ali čija univerzalna vrijednost nadilazi prostor Bliskog istoka.

🏛Šta je demokratski konfederalizam?

Demokratski konfederalizam je radikalno decentralizirani oblik samouprave, zasnovan na direktnoj demokratiji, jednakosti spolova, ekološkoj održivosti i multikulturnom suživotu. Odbacuje centralizirane institucije države i umjesto toga gradi mrežu komuna, vijeća i kooperativa. Temelji se na djelima američkog anarhističkog mislioca Murraya Bookchina i reinterpretaciji tih ideja od strane Abdullaha Öcalana, kurdskog revolucionara koji je ovu ideologiju pretvorio u živu praksu na prostoru Rojave (sjeverna Sirija).

Za razliku od klasičnih socijalističkih modela koji su često postajali autoritarni, demokratski konfederalizam je libertarijanski socijalizam: bez partije koja monopolizira istinu, bez države koja nadzire život. Umjesto toga, ljudi vladaju sami sobom – odozdo, a ne odozgo.

🌱Zašto je ovo važno za Bosnu i Hercegovinu?

Bosna i Hercegovina je društvo iscrpljeno od podjela, nacionalizma, klerikalizama, disfunkcionalnih institucija i kapitalističke eksploatacije. Postojeća državna struktura – visoko centralizirana na vrhu entiteta i kantona, ali fragmentirana po nacionalnim linijama – sprječava i najosnovnije oblike društvene pravde.

Demokratski konfederalizam bi mogao biti nova paradigma za „Republiku slobodnih komuna Bosne i Hercegovine". On ne traži ukidanje nacionalnih, religijskih, kulturoloških i vjerskih identiteta – naprotiv, dopušta im da cvjetaju u suživotu. Ne traži rušenje sistema silom, već njegovo nadilaženje kroz izgradnju paralelnih, slobodnih struktura odozdo.

Zamislimo:

• Komune i vijeća u općinama koje okupljaju sve građane bez obzira na nacionalnu pripadnost.

• Kooperative i solidarne ekonomije koje zamjenjuju stranačke tender-mafije.

• Skupštine žena i omladine koje su ravnopravni akteri odlučivanja.

• Ekološki orijentirane zajednice koje brinu o vodi, zemlji i šumama kao zajedničkom dobru.

🤝Moguća implementacija

Demokratski konfederalizam se ne uvodi dekretom – on se gradi kroz društvenu praksu:

1. Formiranjem lokalnih vijeća i građanskih skupština koje ne čekaju odluke iz Sarajeva, Banje Luke ili Mostara, već ih same donose.

2. Razvojem lokalne ekonomije, kooperativa, zajedničkih bašti, časopisa i škola.

3. Dekolonizacijom uma – odbacivanjem nacionalističkog ili klerikalističkog straha kao temelja političkog mišljenja.

🔥Sloboda se ne traži – ona se gradi

Demokratski konfederalizam nije utopija. On već živi u Rojavi. I unatoč ratovima, napadima i embargu, taj model pokazuje kako izgleda slobodna zajednica. BiH ne mora kopirati taj model – ali ga može nadahnuto lokalizirati. Umjesto vječite borbe za fotelju, hajde da izgradimo društvo u kojem je moć radikalno raspodijeljena, a sloboda ne ovisi o naciji, spolu ni partijskoj knjižici.

Jer prava revolucija ne ruši zgrade – ona mijenja odnose između ljudi.

Jer prava revolucija riječima i djelima gradi ono što su drugi rušili.

Spartakisticka liga Bosne i Hercegovine

Спартакистицка лига Босне и Херцеговине



Spartacus League of Bosnia and Herzegovina

Spartakistička liga Bosne i Hercegovine

Svijet se upravo nalazi na još jednoj prekretnici povijesnog razvitka, kada prestaje skoro polumilenijumska hegemonija onoga što se naziva "Zapad" i započinje vrijeme multipolarnosti sa snažnim i brzim uzdizanjem Azije, posebno njenog istočnog i južnog dijela,

"Hegel primećuje negde da se sve velike svetskoistorijske činjenice i ličnosti pojavljuju takoreći dva puta. On je zaboravio da doda: **jedanput kao tragedija, drugi put kao farsa.** Kosidijer umesto Dantona, Luj Blan umesto Robespjera, Montanja od 1848. do 1851. umesto Montanje od 1793. do 1795, sinovac umesto strica. I ista karikatura u okolnostima pod kojima se pojavljuje drugo izdanje Osamnaestog brimera! Ljudi prave svoju sopstvenu historiju, ali oni je ne prave po svojoj volji, ne pod okolnostima koje su sami izabrali, nego pod okolnostima koje su neposredno zatekli, koje su date i nasleđene. Tradicija svih mrtvih generacija pritiskuje kao mora mozak živih. I upravo kad izgleda da su zauzeti time da sebe i stvari preokrenu, da stvore nešto čega još nije bilo, upravo u takvim epohama revolucionarne krize oni bojažljivo prizivaju u svoju službu duhove prošlosti, pozajmljuju od njih imena, bojne parole, kostime, da bi, prerušeni u to prečasno ruho i pomoću tog pozajmljenog jezika, izveli novi svetskoistorijski prizor..."

Citirani pasus iz Marksovog svevremenskog uvoda u esej/knjigu "Osamnaesti brimer Luja Bonaparte" je savršena osnova za početak bilo kakve rasprave o sadašnjem povijesnom kontekstu i historijskim zakonitostima koje ga pokreću, te o metodi koja mora biti primjenjena kako bi se ovakav povijesni kontekst zamijenio boljim, naprednijim, savršenijim koji bolje odgovara na izazove, potrebe, htjenja, ciljeve, odgovornosti i dužnosti čovječanstva i općenito civilizacijskog razvoja.

Moderni povijesni kontekst jasno oslikava razvaline, pepeo i ništavilo koje je za sobom ostavio neoliberalni "novi svjetski poredak". Njegova destruktivna snaga i esencija su takve naravi da su morale doživjeti i neku svoju, postmodernu neoimperijalističku fazu, što se na kraju razvilo u posvemašnju samodestrukciju ne samo poretka koji se nastojao izgraditi, nego i kapitalizma kao takvoga. Posljedica ovakve sadašnjice je nastajanje sasvim novih političkih ideologija. Na desnici se tako razvio AltRight, na centru se razvila Woke kultura sa multikulturnim individualističkim liberalizmom, na ljevici Komunalizam sa svojom inačicom Demokratskog konfederalizma, a sve to praćeno sa razvojem multipolarnih postmodernih imperijalističkih carstava kao što su na globalnoj sceni Anglofonija, Kina i Rusija, na regionalnom Euro-Njemačka, Turko-neosmanska, Iran, Indija, Brazil ili čak i na mikro nivou kao nastojanje izgradnje Vučićevog "carstva" na Balkanu. Ono što je bitno za sve ove nove tendencije jeste napuštanje, relativiziranje ili bar formaliziranje koncepta nacije-države i kapitalističke formacije nacije. Zanimljivo je da su i AltRight, i Komunalizam i Woke nastali u USA, i odatle se *raširili po cijelom svijetu. Inicijator Komunalizma je čuveni američki filozof* Murray Bookchin, nastao simbiozom evoluiranog posttrockizma, anarhizma i libertijanskog

socijalizma sa ekološkim i gender politikama. Pod utjecajem turskih i kurdskih teoretičara ljevice razvila se inačica Demokratski konfederalizam koja je pokazala uspješnost i funkcionalnost na primjeru sjeverne i istočne Sirije, te u drugim dijelovima svijeta.

Bosna i Hercegovina, kao i ostale iliroslavenske zemlje, su u značajnoj mjeri zaostale u odnosu na trenutne historijske procese. Kako bi se ova zaostalost prema povijesti i njenim zahtjevima i potrebama bar unekoliko smanjila, potrebni su brzi, učinkoviti, djelotvorni i kirurški precizni rezovi i postupci. Nažalost, trenutno na prostorima današnje Bosne i Hercegovine ne postoji stvarna organizirana ljevica koja bi se suprotstavljala neofeudalizmu, svim oblicima kapitalizma i svim oblicima fašizma i radila na zatiranju zaostalosti i dostizanju novih povijesnih konteksta. Zato je upravo u BiH, a nesumnjivo i u našem okruženju, neophodno postojanje uprave jedne takve organizirane ljevice koja je okrenuta interesima običnog čovjeka, plebsa koji se već 30 godina nalazi pod jarmom neodgovorne oligarhijske manjine koja se obogatila zahvaljujući monopoliziranju političke moći i korupcije. Interesi plebsa se na najbolji način mogu zaštititi i razvijati samo izgradnjom republikanskog, socijalističkog i demokratskog sustava u politici, ekonomici, kulturi, obrazovanju, znanosti, umjetnosti, načinu života, moralno – vrijednosnoj etici, svjetonazorima. Postojanje institucionalizirane, organizirane, snažne, odlučne, istinske jasne ljevice je i najbolja odbrana pred narastajućim destruktivnim ultradesničarskim pokretima i degeneriranim liberaliznom.

ZA ŠTO SE ZALAŽE SPARTAKISTIČKA LIGA BOSNE i HERCEGOVINE

U tu svrhu je i pokrenuto od strane svjesnih bosanskohercegovačkih ljevičara osnivanje organizacije nazvane Spartakistička liga u znak sjećanja na istoimenu organizaciju koju su osnovali i vodili njemački revolucionari Roza Luksemburg i Karl Libkneht. Ova organizacija bi u sebi sažimala i tradicije naprednih socijalnih i demokratskih ideja i pokreta koje su postojale kroz historiju čovječanstva, ali bi nudila i nova rješenja i nove prijedloge u skladu sa potrebama sadašnjosti i stremljenjima budućnosti.

I u ovakvim uvjetima šta je činiti Spartakističkoj ligi Bosne i Hercegovine ? Odgovor na pitanje "šta nam je činiti" bi mogla nuditi sljedeća načela :

Spartakistička liga BiH mora jasno naglasiti javnosti da je bogata politička kasta ona koja izaziva i održava krizu u Bosni i Hercegovini, dok je osiromašena masa plebsa ona koja trpi sve posljedice ove krize. Po tome ova kriza nije produkt "nacionalnog" ili "religijskog" nego je nastavak hibridnog klasnog rata protiv bosanskohercegovačkih masa….

Cilj Spartakističke lige BiH nije održavanje klasnog poretka, nego nastojanje, rad, zalaganje i borba za socijalistički poredak sa ultimativnim dostizanjem komunizma nekada u budućnosti. Naravno, načini kako da se dođe do toga su različiti.

Liberalna demokratija se pokazala kao nefunkcionalna utopija. Liberali nisu ljevica. Liberalna ljevica je konstrukcija koja neutralizira, pacifizira, relativizira i na kraju onesposobljuje stvarne ljevičarske ideje i misli.

Kriza kapitalizma dovodi do krize njegove najbitnije institucije : nacije i nacionalne države. Zbog toga Spartakistička liga BiH ne može biti nosilac niti zastupnik prevaziđenih i iz XIX. i XX. naslijeđenih kapitalističkih šovinističkih i nacionalističkih koncepata. Spartakistička liga BiH se zalaže za integrativne, a ne secesionističke procese. Ali Spartakistička liga BiH nije niti apatridska, i poštuje institucionalnu državotvornost u smislu izgradnje republikanskih, demokratskih, socijalističkih struktura koje služe sve dok se stvore povijesne okolnosti koje omogučavaju postupno odumiranje države u smislu sustava aparata fizičke prinude.

Spartakistička liga BiH poštuje pravo na izbor i izražaj bilo kojeg identiteta (rasnog, etničkog, narodnosnog, nacionalnog, jezičkog, civilizacijskog, kulturološkog, religijskog, vjerskog, regionalnog, lokalnog, rodnog, političkog, generacijskog, etičkog), ukoliko je on u skladu sa zdravim razumom i ukoliko se taj izbor ne zloupotrebljava.

Spartakistička liga BiH se mora modernizirati u smislu izgradnje ideja i njihovih realizacija koje su u skladu sa povijesnim kontekstom i njegovim potrebama. Spartakistička liga BiH mora stalno evoluirati i prilagođavati se vremenu, prostoru i okolnostima. Kao primjere uspješne funkcionalne realizacije novih pokreta i ideja ističemo Municipios Autónomos Rebeldes Zapatistas u Meksiku i Autonomous Administration of North and East Syria.

Iako je u svome djelovanju okrenuta budućnosti i zasniva svoj rad na idejama i akcionim djelovanjem sukladnim novom historijskom kontekstu, Spartakistička liga BiH ne smije ni pod koju cijenu odbaciti niti zanemariti historiju, tradiciju, nasljeđe, inspiraciju i pogotovu iskustva svih ranijih socijalnih, demokratskih, slobodarskih, progresivnih, reformskih i pravdoljubivih inicijativa, poduhvata, ideja, ideologija, pokreta, revolucija, partija. U tom smislu posebno vrijedi istaći reforme Urukagine, Stariju Stou sa svim njenim pratećim učenjima i revolucijama (, Sfer Boristanjin i Gaj Blosije, Lakedemonska i Heliopolitska revolucije), Grakhovsku revoluciju, Spartakov ustanak, Jana Husa, Šejha Bedredina, Levelerski pokret u Engleskoj, Šejsovu pobunu u USA, Francusku revoluciju, Europsko proljeće 1848, Komunistički manifest, Parišku komunu, Rusku revoluciju, Kinesku revoluciju, Kubansku revoluciju i druge latinoameričke revolucije, teologiju oslobođenja u Latinskoj Americi, Vijetnamsku revoluciju, pokret Thomasa Isidora Noël Sankare. Za bosanskohercegovačke i ostale iliroslavenske prostore Spratakistička liga se nadahnjuje i inspirira svim naprednim i slobodarskim učenjima i djelovanjima kroz cjelokupnu našu historiju, a posebno Svetozarom Markovićem, Dimitrijem Tucovićem, Miroslavom Krležom i Josipom Brozom Titom.

Spartakistička liga BiH ne smije biti ni pod koju cijenu pomoćni kotač liberalnih i nacionalnih ideja, projekata, poduhvata. Jedino je moguće stvaranje zajedničnog antifašističkog, antinacističkog, antišovinističkog, antiimperijalističkog,

antiagresorskog i antifundamentalističkog fronta ali na ravnopravnim osnovama sa ostalim članicama Fronta u kojem ne smije biti bilo kakvih članica koje inkliniraju fašizmu, šovinizmu, fundamentalizmu, imperijalizmu.

Spartakistička liga BiH bi se trebala transformirati u nadnacionalni pokret zasnovan na načelima komunalizma i demokratskog konfederalizma koji podrazumijeva ponovno podizanje institucija "odozdo", grassroots akcijama. Dobro iskustvo bi mogli nuditi Fočanski propisi i onoga što je sve proizašlo iz njih u vidu oblasnih, regionalnih, zemaljskih vijeća.

Spartakistička liga BiH se mora zalagati za izgradnju socijalne, demokratske, progresivne, educirane i odgovorne baze na najnižim, komunalnim nivoima koji bi bili ključ nove Bosne i Hercegovine.

Spartakistička liga BiH se zalaže za brzi revolucionarni preobražaj Bosne i Hercegovine u reindustrijalizirano, kreativno i stvaralačko društvo educiranih masa zasnovano na održivom razvoju, progresu, radu, slobodi savjesti, slobodi spoznaje, slobodi kreacije, slobodi znanstvenog, kulturnog i svakog drugog uzdizanja, slobodi izbora u bilo kojem identitetskom smislu i posebno na odgovornosti i uzajamnoj ravnoteži prava i obavezi.

Kao što je Marks naveo u citiranom pasusu na početku ovog članka, trebamo tražiti i stvarati nešto novo, nešto čega nije bilo i to nadasve u vremenima krize koja može rezultirati progresivnim revolucionarnim prevratom jer svaka kriza stvara dobre prilike. Ali moramo se boriti i protiv onih koji bi to spriječili tako što bi prizivali u svoju službu "duhove prošlosti" kako bi nekadašnju tragediju sada preobrazili u farsu.

RJEŠAVANJE KRIZE

U povijesnim procesima i zakonitostima, krize su sasvim normalna i očekivana situacija, jer se njima ustvari odstranjuje staro, prevaziđeno društveno, socijalno, ekonomsko, političko, kulturološko tkivo i zamjenjuje sa onim novim. Krize znaju biti teške, neugodne, bolne pa čak i tragične, ali one u sebi upravo nude i mogućnosti novih prilika, novih kretanja i novih spoznaja. Zato kada su krize ne treba očajavati, kukati, žaliti se ili upadati u začarani krug žrtvoslovlja, nego stati, zamisliti se i krenuti kreirati ono što će dovesti do kraja krize i započinjanja novog povijesnog ciklusa, nove etape našeg civilizacijskog kretanja. Kriza će jednostavno biti sve dok ne dođe i ne prođe, i to niko ne može izbjeći. Historija, posebno u zadnjih 5000 godina kada je čovječanstvo ovladalo vještinom pisma, nam nudi obilje dobrih, odličnih, ali i onih manje dobrih primjera kako se izlazilo na kraj sa krizom. One su kretale od nekih promjena običajnog, zakonskog, institucionalnog karaktera ili nekih aspekata općekulturološke ili tehnološke sadržine, mirnih reformi ili procesa reformi sa suštinskim i korjenitim rješenjima, evolutivnih razvoja preko intelektualnih, kulturoloških, tehnoloških, idejno – ideoloških i identitetskih revolucija pa do nasilnih političkih revolucija (praćenih nerijetko i sa oružanim nastupom) i otvorenih ratova.

Samim tako kako su krize uobičajena, normalna pa i legitimna stvar povijesti ljudskog roda, tako su i njena rješavanja isto tako uobičajena, normalna pa i legitimna stvar, naravno samo ako nisu anahrone prirode ili dodatnog srljanja u još goru kriznu situaciju. Ukratko rečeno, svi potezi, odluke, zakoni, reforme, revolucije, bilo kojeg tipa ili vrste, su potpuno u skladu sa ljudskom predodređenosti i svrhom postojanja ako su kvalitetni, konkretni i napredni u odnosu na stanje krize i prethodne historijske etape razvitka. Najbolje bi bilo kada bi se izlazak iz krize mogao desiti na što je moguće bezbolniji način, nekim što je moguće konsenzualnijim karakterom u miru i redu. Ali, nekada ova najbolja mogučnost jednostavno rečeno nije ostvarljiva, i na kraju se i pored sve dobre volje njenih protagonista mogučnosti iscrpe. Kada elita, ideologije, institucije i intelektualno stanje naroda koje dominiraju u krizi i kriznim situacijama ili ih čak i direktno generiraju, apsolutno ne žele ne samo da odstupe od svojih privilegiranih pozicija, ne doprinose nimalo nastojanjima rješavanja krize, pa čak i otvoreno se suprostavljaju ili sabotiraju kreativna nastojanja izlazaka iz krizne situacije, onda povijest otvara i druge mogučnosti, jer kriza ne može trajati, ona se mora riješiti. Činjenica je da je na vladajućoj ili bar dominirajućoj eliti, jer kontrolira ideologiju i institucije, najveća odgovornost za stanje u njenoj zajednici, i ako u njoj, kao kolektivu nema volje niti želje za rješavanjem krize makar svima postajalo jasno da sve vodi u totalni kaos i kolaps, onda se ta elita mora zamijeniti, ako ne i ukloniti sa pozicija moći. O tome najbolje svjedočanstvo nude kleomenovska revolucija u Lakedemonu, grakhovska revolucije i iz nje prizlašli stranački i građanski sukobi i ratovi, engleska revolucija, američka revolucija, francuska revolucija, kineska revolucija i ruska revolucija, te golemi broj manjih revolucija.

Problem sa našom krizom u Bosni i Hercegovini je u tome što je ona dugovječna, i da je u zadnjih par godina zločudno metastazirala, a u zadnjih nekoliko mjeseci se ta zločudna metastaza ubrzava do kritičnih krajnosti. E sada, to što je država „18novembarsko – dejtonskog režima“ u ovakvoj krizi i što propada, ne bi trebalo da predstavlja problem, jer ovakva državna konstitucija ne valja i treba da propadne. Niko ne bi trebao da žali ako propadne država koja se počela graditi 18. XI. 1990. god, a izgradila sa dejtonskim sporazumom, odnosno pariškim sporazumom o miru, a koja je ogrezla u nacionalnim i religijskim podjelama na tri dijela, zločinima, progonima, pljačkama, korupciji, jadu, bijedi, mržnji, demografskoj katastrofi, kolonijalno – protektoratskom položaju, neofeudalizaciji i posebice pseudo – elitizaciji samodopadne kaste obogačene zahvaljujući samo pozicijama političke moći.

ALI, stvarni problem sa ovom krizom je u nečem drugom. Ova neofeudalna elita, sa svojim stranim patronima, pomagačima i običnim eksploatatorima, kako bi zaštitila svoje pozicije i svoju „državnu konstituciju“ je spremno u krizu uvukla i sudbinu Bosne i Hercegovine kao domovine, odnosno podneblja i zajednice u kojoj se rađamo, živimo, radimo, stvaramo (bar bi to trebali raditi) i njenog stanovništva. Znači oni su vrlo spremno prenijeli zločudnost metastaziranost sa 18novembarsko – dejtonske konstitucije na domovinu Bosnu i Hercegovinu i njeno stanovništvo, ne prezajući od potpunog uništenja i domovine i njenog stanovništva i pokazujući spremnost na bilo

kakvo kvalitativno, kreativno i novo rješenje. Pošto elita ne pokazuje odgovornost prema domovini i njenom stanovništvu čija se biološka supstanca gasi već uznemiravajućom brzinom, onda nažalost postaje jasno da su jedino na stolu one metode rješavanja krize kakve su bile npr. 1642., 1776., 1789., 1911. i 1917. godine, odnosno revolucija koja donosi novu kreativnu epohu ili bar etapu povijesnog razvitka.

Kako bi ove metode mogle biti učinkovite, odnosno kako bi revolucija ostvarila svoju svrhu i svoj zadatak, potrebni su i neki preduvjeti : I. Jasan idejno – ideološki cilj koji nudi novu paradigmu. II. Posvećene i odlučne kadrove sa organizacijom koji će provesti revoluciju. III. Akcioni plan djelovanja. Ovako postavljene stvari sigurno vode u spas domovine Bosne i Hercegovine i biološke supstance njenog stanovništva, te redizajniranje novog državnog poretka, koji mora biti stvaralački, republikanski, napredan, revolucionaran u svakom pogledu, i koji mora obuhvatiti sve, apsolutne sve segmente života i načina života u Bosni i Hercegovini, mora ponuditi snažan civilizacijski iskorak i preobražaj, uključujući i izgradnju Novog čovjeka i novog načina razmišljanja, oslobođenih demona i izlaska iz alegorijske pećine.

To neće biti nimalo jednostavan zadatak, ali on se iz čisto egzistencijalnih potreba mora uraditi. Historičar Kornelije Nepot govoreći o atenskom heroju Trasibulu koji je izveo revoluciju zbacivši zločudni režim, kako kako je on uspio svoju domovinu „pritisnutu od tridesetorice tirana, iz ropstva povratiti u slobodu“. Pa ako je on uspio, valjda će moći zdrave i svjesne snage naše zajednice uspijeti u revoluciji spasa, jer po Bertholdu Brehtu „ko se bori, može izgubiti, ko se ne bori, već je izgubio.“

MORALNI LIK AVANGARDNOG REVOLUCIONARA UKLJUČENOG U RAD SPARTAKISTIČKE LIGE BOSNE I HERCEGOVINE

BITI AVANGARDNI REVOLUCIONAR-ŠTA TO ZNAČI?

Avangardni revolucionari naklonjeni Spartakističkoj ligi BiH ili uključeni u njen rad mogu biti : simpatizeri, kandidati za članstvo i aktivisti – članovi.

Revolucionari su vrijedni, hrabri, odvažni, časni, pošteni, pravedni, kreativni, stalno stvaralački usmjereni, slobodnog uma, slobodne savjesti i spoznaje, konstruktivni, odgovorni, nepotkupljivi i sa prepoznatljivim osobnim integritetom i moralno – vrijednosnom etikom.

Revolucionari su ljudi koji uče i rade više od drugih, uvijek spremni da se nađu i pomognu drugima, posebno siromašnim, marginaliziranim i poniženim.Oni sa drugima dijele dobro i zlo, uspjeh i neuspjeh i vode permanentnu borbu za izvjesniju budućnost bosanskohercegovačkog društva u cjelini. Oni su spremni uvijek da grade i izgrađuju bolje i savršenije, naprednije.

To su ljudi koji i u najtežim uslovima žive STVARNI ŽIVOT, povezuju pokidane niti našeg društvenog/državnog zajedništva. Avangardni revolucionari su ljudi koji najviše cijene ono što su drugima dali. To su hrabri,uspravni i dostojanstveni pojedinci, koje svaki čestit čovjek prepoznaje i poštuje.

Obrazovanje avangardnih revolucionara treba biti optimalno i stalno, svakodnevno-tim više što je ono veoma heterogeno.

Revolucionar treba da se u praksi prepoznaje svojim karakterom, sposobnošću i odgovornošću, svojim poštenjem i spremnošću da dostojanstveno živi i ispunjava preuzete obaveze.

Organi Spartakističke lige Bosne i Hercegovine su :

Skupština svih aktivista - članova koja je jedina ovlaštenja da donosi ili mijenja program i statut. Skupština bira i saziv Centralnog Komiteta na mandatni period. Iz sastava Centralnog komiteta se bira Politbiro kao stalno izvršno tijelo. Na lokalnom nivou članovi su organizirani u regionalne, kantonalne, gradske, općinske i mjesne komitete.

Spartakistička liga Bosne i Hercegovine kao svoj cilj predlaže sljedeći dokument :

POLITIČKI SUSTAV NOVE USTAVNE KONSTITUCIJE BOSNE i HERCEGOVINE

Uvodne napomene

Dokumentom "Politički sustav nove ustavne konstitucije Bosne i Hercegovine" nudi se novi, kreativni doprinos izvornim principima i vrednotama općehumanističkog razvitka, njihovoj konkretizaciji, dosljednoj i kontinuiranoj realizaciji u svakodnevnoj praksi, kao i reafirmaciji moralnog lika avangardnog revolucionara - osobe koja u kontinuitetu uči, uporno radi i realizira svoje umijeće, sposobnost i vrhunsku odgovornost.

Osnovna ideja i cilj "Dokumenta" je izgradnja **DEMOKRATSKOG SOCIJALIZMA i REPUBLIKE KREATIVNOSTI, NAPRETKA i BLAGOSTANJA TE NOVOG ČOVJEKA KAO TEMELJNOG SUBJEKTA POVIJESNIH PROCESA.** Naša bosanskohercegovačka socijalistička i demokratska republika bi bila ona koja brine o svemu, posebno o radničkoj klasi, plebsu i drugim dijelovima obespravljenog stanovništva u najširem smislu te riječi. Ovo ističemo zbog onih koji šire zablude da radnička klasa više ne postoji. Naš odgovor je da su, pored onih koji trenutno rade, potencijalni radnici i oni koji su na čekanju, zatim svi nezaposleni i oni koji se školuju na svim nivoima, znači ne tzv. zaposlenici ili uposlenici, nego radnici.

U uvjetima globalne krize, izraženog kroz neuspjeh provođenja od početka promašenog neoliberalnog projekta te prestanka unilateralne hegemonije i prelaska na multirateralni sustav moći, Bosna i Hercegovina mora tražiti sama svoj put, u kome bi bila subjekt povijesnih procesa, a ne više samo objekt stranih interesa ili poligon za raznorazna eksperimentiranja. To je jedini način opstanka u novonastalim okolnostima, jer sluganski način ponašanja vodi samo u još dublje ponore. Jedini način funkcionalnog opstanka i djelotvornog i kreativnog napretka jeste definiranje i izgradnja novog ustavnog, pravnog, institucionalnog, vrijednosnog i moralnog sustava bosanskohercegovačke Republike, temeljene na socijalističkim i demokratskim načelima, i koja bi samo na osnovi domaćih kapaciteta i resursa i ravnopravne međunarodne suradnje i pomoći bila dugovječno održiva.

U skladu sa tim predstavljamo Idejne smjernice i Ustavne smjernice.

Idejne smjernice

Izvorna suverenost proizilazi samo iz stvaralačke i radničke klase Bosne i Hercegovine. Rasna, etnička, nacionalna, vjerska, religijska, svjetonazorska, ideološka i rodna pripadnost su stvar osobnih izbora i mogu se mijenjati u toku života

po željama ljudi, pa radi te relativnosti i promjenljivosti ne može iz njih proizlaziti izvorna suverenost.

Uvođenje i provođenje republikanskog, demokratskog, socijalističkog uređenja, koje bi bilo temeljeno na suradnji, miru, empatiji i međusobnoj suradnji i pomoći.

Borba protiv imperijalizma, neoliberalizma, neofašizma, neonacizma, birokratizma, desnog i bilo kojeg drugog populizma te desnih, populističkih, autokratskih i totalitarnih modela vlasti, uprave i kontrole.

Pravo na slobodu izbora, vjerovanja, mišljenja i njihovih upražnjavanja, savjesti, spoznaje, kreacije, rada, poduzetništva i odgovornosti te rasne, etničke nacionalne, religijske uvezanosti (uključujući i pravo na promjene tih uvezanosti) ili neuvezanosti je neotuđivo. Teistička, deistička, agnostička i ateistička shvatanja su međusobno potpuno ravnopravna. Ne postoji više monopolitizam i specifična izabranost samo nekih institucija, dogmi, religija, ideologija, svjetonazora.

Podržavanje i zaštita interesa plebsa, kreativne, poduzetne i radne većine, te nezaposlenih, penzionera i drugih obespravljenih, a ne dekadentnih, oligarhijskih iskvarenih i korumpiranih pohlepnih elita.

Borba protiv bilo kakvog kulta ličnosti. Sve povijesne osobe ostaviti historijskoj ocjeni, a ne stvarati od njih dnevnopoliticki ukras preko kulta ličnosti. To se odnosi i na žive ljude.

Suprotstavljanje i borba protiv umanjivanja, relativiziranja i glorificiranja dokazanih genocida i drugih masovnih zločina počinjenih nad civilnim stanovništvom i ratnim zarobljenicima, kao i borba protiv historijskog revizionizma i javne afirmacije poraženih fašističkih i nacističkih snaga i njihovih suradnika.

Zaustavljanje uništavanja i zanemarivanja javnih i zajedničkih dobara te kršenja sveopćeg društvenog interesa, rasprodaje i privatizacije prirodnih resursa, strateške infrastrukture, prometne mreže, energetskog sektora, urbanog javnog prostora i poljoprivrednog zemljišta, te stavljanja u dužničko ropstvo naše zemlje i njenih stanovnika.

Suprotstavljanje i borba protiv dizanja tenzija i širenja straha na nacionalnoj, religijskoj ili bilo kojoj drugoj osnovi, a posebno kada se ono izvodi u svrhu održanja na vlasti i izborne kampanje ili orkestrirane medijske negativne kampanje.

Suprotstavljanje i borba protiv diskriminacije na rasnoj, etničkoj, nacionalnoj, teritorijalnoj, religijskoj, vjerskoj, staleškoj, rodnoj i seksualnoj osnovi.

Ponovno pokretanje i forsiranje domaće proizvodnje (u svim njenim potrebama) za općedruštvenu korist, uključujući i obnovu i dalji razvitka ekonomskih i industrijskih resursa nužnih za zapošljavanje ljudi, te društveni opstanak i napredak, od poljoprivrede, energetike, farmaceutskih i medicinskih pogona, rudarstva, stanogradnje, autoindustrije, do digitalnih, genetičkih i drugih tehnologija.U skladu sa tim ponovno pokretanje velikih korporacijskih sistema kao što su nekada bili npr. Energoinvest, Hidrogradnja, Šipad, UPI, Hepok, Rudi Čajavec, Unis…itd.…itd.…

Intenzivna obnova i dalje širenje prometne (putne/cestovne, željezničke i zračne), stambene (sa boljim estetskim sadržajima) i telekomunikacijske infrastrukture, a koje je moguće priuštiti bez ulaženje i u individualno i kolektivno višedecenijsko dužničko ropstvo.

Promjena zakona o radu u onim odrebama koje idu na štetu rada i radne, kreativne i poduzetne većine. Samim tim i uspostava pravednih zakonskih okvira za radne i socijalne odnose.

Zakonska regulativa društvenog i zadružnog vlasništva kao i razvoj samoupravnih kooperativa, kompanija i korporacija.

Ponovno afirmiranje radničkih institucija (radnička vijeća/savjeti, radničke skupštine, vijeća zaposlenika).

Dostojanstven rad slobodan od izrabljivanja, dostojanstven krov nad glavom, zdrava hrana i životna sredina, besplatno obrazovanje na svim nivoima i zdravstvo za sve bez obzira na imovinsku ili bilo koju drugu moć, rodna ravnopravnost, prava svih manjina, sloboda narodnosnog i vjerskog ispoljavanja i izričaja.

Dodjela na korištenje javnog zemljišta onima koji bi željeli da razvijaju određene vidove djelatnosti na njima (npr. poljoprivrednu proizvodnju).

Uvođenje poreza na imovinu, koji se smanjuje ako ta imovina nije zapuštena, nije neobrađena i nije nekorištena.

Ekološki održivi razvoj, sa primarnim ciljem očuvanja zajedničke životne sredine i njenih resursa, posebice u zaštiti vodenih, šumskih, rudnih i zračnih bogatstava naše zemlje.

Zaustavljanje neproduktivnog besmislenog i nepromišljenog reformisanja obrazovno – odgojnog sustava i njegovo deformaliziranje, deideologiziranje i debirokratiziranje.

Zaustavljanje marginalizacije i komercijalizacije zdravstva, školstva, visokog obrazovanja i znanstvenih istraživanja.

Zalaganje i borba za održavanje i dalje razvijanje, produbljivanje i usavršavanje dostigutih tekovina u zdravstvenim i obrazovno – odgojnim sustavima.

Snaženje naučnog/znanstvenog sektora u svim njegovim segmentima (humanističke, prirodne, tehničke, medicinske, društvene nauke) i provođenje njegovog neprekinutog napretka.

Podizanje nivoa kulturnog prosvjećivanja stanovništva, te podržavanje svih vidova umjetnosti. Kultura je osnovno ljudsko pravo.

Zalaganje za takav sustav u kojem se cijene rad, zalaganje, odgovornost, preduzimljivost i kreativnost.

Provođenje uspostave uređenja po kojem nema zakonite i dopuštene vlasti koja ne bi bila izabrana od naroda većinom glasova građana (*per suffragia populi*), i koja ne bi radila u ime naroda i u korist naroda.

Ukidanje dosadašnjeg višestranačkog sustava, i njegova zamjena sa novim, modernim oblicima predstavljanja, ispoljavanja i provođenja volje građana i naroda. To bi se izrazilo uvođenjem i provođenjem direktne/neposredne demokratije gdje god je to moguće, uvođenjem obaveznog poštivanja kodeksa ponašanja za izborne liste i druge učesnike izbornih procesa, uvođenjem delegatskih izbora gdje je to moguće, smanjivanje dobne granice za aktivno i pasivno biračko pravo na 16 godina, upražnjavanje aktivnog biračkog prava nije više dobrovoljno nego je obavezno.

Svi subjekti javnog i političkog izbornog procesa se financiraju samo iz predviđenog budžeta za izbore, sopstvene članarine i grassroots programa. Donacija od jednog fizičkog lica ne smije biti veća u iznosu od 10 % prosječne mjesečne plate, a od pravnog lica u iznosu većem od jedne prosjećne mjesećne plate. Svi subjekti koji učestvuju u političkom izbornom procesu ili utiču na politiku ne mogu biti financirani iz izvora koje dobivaju bilo kakvu financijsku ili neku drugu materijalnu korist od stranih vlada ili njihovih fondova.

Niko ne može obnašati istu javnu funkciju, na bilo kojem nivou javne vlasti, više od osam godina.

Demokratija je osnovni preduvjet uspješnog socijalističkog, modernog, progresivnog i inovativnog, odgovornog društva. Demokratija ne znači samo proces izbora predstavnika u parlamentu. Bez dopune neposredne (direktne) demokratije, kao i demokratije na radnom mjestu, dolazi do koncentriranja moći u malom krugu političkih i ekonomskih stuktura koje se smjenjuju na vlasti, a iza kojih stoje obogaćeni oligarhijski krugovi. Borimo se za istinsku demokratiju-decentralizaciju, referendumsko odlučivanje o ključnim pitanjima, kao i demokratizaciju ekonomije.

Stroga odvojenost izvršne, zakonodavne, sudske vlasti.

Široka i funkcionalna lokalna, komunalna i regionalna autonomija i provođenje ideja demokratskog konfederalizma.

Nastojati u iliroslavenskom okruženju održavati aktivnu i stalnu kooperaciju, suradnju i zajednički rad tamo gdje je to potrebno, a sporna pitanja rješavati međusobnim i zadovoljavajućim dogovorima. Više insistirati na sličnostima nego na razlikama.

Institucionalna suverenost u monetarnim i financijskim tokovima u zemlji.

Sloboda kretanja, nastanjivanja, studiranja, istraživanja (i publiciranj njihovih rezultata), umjetničkog i bilo kog drugog stvaralaštva, te zasnivanja radnog odnosa.

Provođenje projekata i za povratak dijaspore u domovinu, ali i za doseljavanje i naturalizaciju (sa punom integracijom) svih onih stranaca (bez obzira na rasno, etničko, religijsko, svjetonazorsko, ideološko, vjersko opredjeljenje) koji svojim znanjem, radom, marljivošću, odgovornošću i kreativnosti mogu pomoći u razvoju bosanskohercegovačke socijalističke i demokratske Republike.

Provođenje demografske i naseljeničke politike koja bi omogučila promjenu negativnih pokazatelja u demografskim i prirodno-priraštajskim i natalitetnim

kretanjima. U prvom smislu to znači donošenje zakona kojima bi djeca dobila i posebno mjesto kao neotuđiva ustavna kategorija u smislu apsolutne zaštite, brige, obrazovanja i odgoja. Djeca bi se tretirala kao najveće blago i najvažniji resurs Republike.

Smanjivanje administrativnog opterećenja i razvlašćivanje birokratskih, plutokratskih, klijentelističkih, partokratskih, elitističkih, rodbinskih, nevladinih i drugih vaninstitucionalnih centara moći. To znači i radikalnu redukciju besmislenih i nepotrebnih zakona, propisa, odredbi i službi koji usporavaju funkcionalnost sustava, kreativnost, poduzetništvo, otežavaju rad institucija i oduzimaju vrijeme radnim ljudima, penzionerima i obespravljenim.

Deprofesionalizacija zastupnika/poslanika, delegate i vijećnika. Oni mogu za svoj rad primati samo paušale, dnevnice, troškove prevoza i smještaja, i imati uobičajeni imunitet i pravo na pristup informacijama.

Ukidanje upravnih i nadzornih odbora u javnim institucijama, ustanovama, kompanijama ili onima sa većinskim javnim vlasništvom.

Ukidanje prakse da se direktori i drugi izvršni rukovoditelji u javnim preduzećima, ustanovama, institucijama, službama imenuju preko lobističkih, stranačkih, nepotističkih i "jaranskih" i drugih zakulisnih dogovora i pregovora. Izvršna vlast u javnim ustanovama, kompanijama i institucijama smije imati samo kontrolno – zaštitnu funkciju.

Puna sloboda, ali i puna odgovornost u govoru i stavovima građana i svih vrsta medija. To podrazumijeva i slobodu postavljanja bilo kakvog sadržaja na medijske platforme (bez obzira na njihovu vrstu), ali isto tako i odgovornost medija za sav sadržaj koji se nalazi na tim za javnost namijenjenim platformama (npr. U vidu govora mržnje).

Borba protiv svih vidova kriminala, kako bi se građanima i radnim ljudima osiguralo sigurno okruženje.

Promoviranje u iliroslavenskom prostoru, širem balkanskom, europskom i svjetskom kontekstu socijalističkog, demokratskog, progresivnog, inovativnog, pronalazačkog, kreativnog, odgovornog i pravednog društva zasnovanog na jednakosti, solidarnosti, slobodi, demokratiji, republikanizmu, internacionalizmu, antiimperijalizmu, antifašizmu i odgovornosti. Svijet u kojem će ljudi biti važniji od profita. i koje će baštiniti tekovine općehumanističkog razvitka.

Promoviranje u iliroslavenskom prostoru, širem balkanskom, europskom i svjetskom kontekstu novih stremljenja postmoderne eklektičke ljevice, ali i baštinjene svih tradicija historijskih socijalnih, demokratskih i plebejskih pokreta, ideja i ideologija.

Različitost sposobnosti, marljivosti, afiniteta i osobina ne smiju da bude opravdanje za političku i pravnu nejednakost, a političko-pravna jednakost je samo mrtvo slovo na papiru bez ekonomske jednakosti. Društvo pravedne raspodjele javnih sredstava, u kom postoji suštinska jednakost prilika, putem besplatnog obrazovanje i zdravstva,

pune zaposlenosti, garantovanog krova nad glavom, potpune rodne, narodnosne i vjerske ravnopravnosti, prava manjina i uslova za dostojanstven život svih građana bosanskohercegovačke Republike.

Solidarnost je osnovna pretpostavka egalitarnog društva. Ljudsku povijest čine borbe za stvaranjem mehanizama solidarnosti, a njihove najvažnije tekovine su obrazovni, zdravstveni i penzioni sistem, zaštita radništva i nezaposlenih i briga o djeci, starijim osobama i najugroženijima. Danas su ove tekovine na udaru neoliberalnog kapitalizma koji razara društvo i naspram njega postavlja sebične interese pojedinca. Mi se zalažemo za zaštitu i obnovu društva solidarnosti, sveobuhvatno zajedništvo i međusobnu pomoć, kao i za socijalnu, ali ne i parazitsku, funkciju države.

Sloboda i jednakost su neraskidno povezane. Niko ne može da uživa slobodu bez osnovnih prava. Živjeti u siromaštvu, bez socijalne i zdravstvene zaštite, bez obrazovanja, krova nad glavom, vode i hrane, znači živjeti bez istinske slobode izbora i bez mogućnosti za ostvaranje ličnog napretka i ostvarivanje ličnog potencijala. Raditi za platu koja ne omogućava dostojanstven život, za kapitaliste koji od tuđeg rada ostvaraju ogroman profit, znači raditi u neslobodnim uslovima otuđenja i eksplatacije. Zalažemo se za istinsko slobodno društvo u kojem ljudski potencijali nisu ograničeni siromaštvom, otuđenjima i izrabljivanjem.

Internacionalizam, aniimperijalizam i pacifizam predstavljaju težnju da se vrijednosti solidarnosti, saradnje i mira sprovedu na globalnom nivou. Borba za pravednije društvo je globalna borba koja na svjetskom nivou ima iste probleme i iste neprijatelje. Mir ne podrazumijeva samo odsustvo rata, već i to da glavni ekonomski i socijalni uzroci rata moraju biti uklonjeni. Težimo viziji svjetskog društva kao društvo mira, kolektivne sigurnosti, društvenog razvoja i demokratije koje povezuje sloboda, jednakost i solidarnost.

U pojedinim situacijama i nametnutim okolnosti BH Republika je spremna uvijek podržati, zastupati i predvoditi pravednu borbu svih onih koji su izloženi bilo kojoj vrsti nasilja i progona i pružiti otpor najgorim nasilnicima i zločinačkim pokretima i ideologijama. To podrazumijeva i institucionalnu i individualnu osposobljenost građana u odbrani i samozaštiti.

Treba se ponositi antifašističkom borbom partizanskog pokreta u II. svjetskom ratu i tekovinama Narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije. Borimo se protiv pokušaja revizionizma, relativizacije fašizma i nacizma i saradnje sa fašističkim i nacističkim okupatorom. Svjedoci smo tih pokušaja u zemljama ex-SFRJ kao i u Evropi. Fašizam, nacizam, klerofašizam i svaki drugi vid totalitarizma vidimo kao političke forme koje se pojavljivaju u krizi kapitalizma, a danas opet doživljavaju svoju rast. Zato su borbe protiv fašizma, nacizma i klerofašizma i svakog drugog vida totalitarizma i očuvanje antifašizma naše trajno opredeljenje.

Potreban je i privremeni period, u kojem bi napredna i odgovorna avangarda izgradila novi institucionalni i zakonski sustav/sistem, raspisali i proveli izbori za ustavotvorne skupštine na nivou Republike i na nivou komuna.

BH socijalistička i demokratska Republika bi na osnovi načela internacionalizma bila u funkcionalnoj Uniji sa drugim socijalističkim i demokratskim republikama.

Tretirati pravo na pristup informacijama preko internet kao osnovno ljudsko pravo. To uključuje i zakonsku regulativu pristupu internetu, financiranje interneta i sprečavanje širenja lažnih vijesti, panike i govora mržnje.

Provođenje i održavanje ravnoteže i harmonije odnosa između :

• Progresa, razvoja i održivosti.
• Kreativnosti i tradicije.
• Prilagodljivosti i ustrajnosti.
• Različitih ideja i ideologija.
• Rada i kapitala.
• Staleža, klasa, statusa, frakcija i njihovih interesa.
• Profesionalnih kolegija, udruženja, sindikata.
• Individualizma i kolektivizma.
• Hijerarhije i jednakosti.
• Slobode I državnih/javnih obaveza i odgovornosti
• Rasnih, etničkih, narodnosnih, nacionalnih, teritorijalnih, lingvističkih, kulturoloških, vjerskih, religijskih, svjetonazorskih, gender i individualističkih identiteta, I prava na njihove izbore ili ne izbore.
• Teritorijalnih jedinica : komuna i Republike.
• Moći, ovlaštenja, prava, utjecaja i odgovornosti političkih i državnih institucija.
• Kolegijalnosti i vremenske održivosti mandata i imuniteta obnašatelja državnih i drugih javnih institucija, funkcija, dužnosti i službi.
• Izabranih dužnosnika i javnih službenika i građana kojima oni služe

Svaki čovjek je slobodan u onoj mjeri koliko njegova sloboda ne ugrožava slobode drugih ljudi. Slobodan čovjek može biti samo onaj koji je u istoj mjeri i odgovoran prema sebi i drugima.

Osnažiti političku borbu protiv ugnjetavanja radničke klase, prekarnih odnosa, outsourcinga, ponižavanja žena, demobiliziranih boraca, invalida, penzionera i drugih marginaliziranih grupa.

Raditi na stvaranju klasno -socijalnog fronta svih građana i svih nacija protiv finansijsko-ratnih profitera, ujedinjenih u tajkunsko nacionalističku oligarhiju koja proizvodi historijski revizionizam i drži nas zarobljene u međunacionalnom konfliktu.

Vratiti u svakidašnji rječnik, u pojmove: eksploatacija, siromašenje radničke klase,klasna borba, petosedmična osmosatna radna sedmica, pravo na dostojanstven rad, pravo zajednice na javno i društveno dobro,pravo na zaštitu prirodnog i društvenog bogatstva i životne sredine, ujedinjenje radničke klase i svih marginaliziranih društvenih grupa.

Javno se stavljati na stranu obespravljenih, marginaliziranih i progonjenih društvenih identiteta i orijentacija:žena,mladih,nezaposlenih,starih i nemoćnih, LGBT i transrodnih osoba,migranata,manjina i drugih.

Sindikati moraju biti debirokratizirani, depolitizirani i deliderizirani i konačno ponovo pretvoreni u istinske organizacije koje štite po strukovnoj osnovi.

Boriti se samo za one promjene kojima je cilj opće društveno blagostanje i napredak svih građana, promjene sa ljudskim likom.

U svim svojim aktivnostima treba da ukazujemo na pljačku javnih i društvenih dobara i da osvjetljavamo klasni konflikt, ogromne socijalne razlike i siromaštvo kako bismo oživjeli ideju socijalne pravde i klasne solidarnosti i tako, preko nacionalnih granica, otvarati prostor društvene nade.

Svaki oblik diskriminacije, makar ona bila pravdana i političkom korektnošću, je diskriminacija.

Ustavne smjernice

Ustavni poredak nove republikanske, socijalističke, demokratske Bosne i Hercegovine proizlazi iz "IDEJNIH NAČELA".

Uzor ustavne izgradnje nove republikanske, socijalističke, demokratske Bosne i Hercegovine se temelji na iskustvima izgradnje javnih institucija u toku NOBa i II. svjetskog rata, sa Fočanskim propisima kao temeljem formiranja ustavne konstrukcije "iz baze", "odozdo prema gore", od osnovnih mjesnih odbora do bosanskohercegovačkih institucija.

Osnovna teritorijalna zajednica – čelija ustavne konstitucije je Mjesno područje (MP). Institucije Mjesnog područja su a) Zbor koji sačinjavaju svi punoljetni građani MPa i koji funkcionira na načelu neposredne demokratije. Zbor donosi zakone i propise iz nadležnosti MPa, b) Predsjedavajući MP kojeg bira Zbor i koji predsjedava radom Zbora, c) Predsjedavajući MPa predlaže sastav svoga Izvršnog vijeća koji potvrđuje Zbor. Sastav Vijeća mora imati ravnomjeran odnos muškaraca i žena.

Komuna. Njene institucije su : a) Skupština/sabor/parlament koji se bira na predstavničkim izborima i donosi zakone i propise iz nadležnosti Komune b) Predsjedavajući/Guverner/Predsjednik Komune koji se bira na direktnim izborima i koji predsjedava zakonodavnim tijelom. c) Predsjedavajući/Guverner/Predsjednik predlaže sastav svoga Izvršnog vijeća koji potvrđuje zakonodavno tijelo. Izvršno vijeće mora imati ravnomjeran odnos muškaraca i žena, kao i najmanje 15 % sastava iz reda onih koji su se izjasnili na zadnjem oficijelnom popisu kao Bošnjaci, Srbi, Hrvati i Ostali.

Komune se ustrojavaju u okvirima granica ranijih entiteta i kantona i to su :

Sarajevska komuna

Visočko – kakanjska komuna

Zenička komuna

Gradačačka komuna

Tuzlanska komuna

Rudarska komuna

Goraždanska komuna

Bihačka

Sanska

Travnička

Konjička

Skopljanska

Posavska

Viteška

Mostarska

Primorska

Ljubuška

Livanjska

Drvarska

Duvanjska

Prijedorska

Banjalučka

Gradiščanska

Dobojska

Bijeljinska

Podrinjska

Istočnosarajevska komuna

Brčanska

Trebinjska

Fočanska

Bosna i Hercegovina. Zakonodavno tijelo se sastoji od : a) Skupština/Parlament/Sabor koji se sastoji od 100 delegata. Svaka komuna šalje svoje delegatsko izaslanstvo, čija brojnost se zasniva na zadnjem popisu stanovnika, sa tim da nijedna komuna ne smije

imati manje od 2 delegata, niti jedna više od 10 delegata. b) Predstavništvo komuna, koja se sastoji od 60 predstavnika, gdje svaka komuna šalje po dva svoja predstavnika.

Izvršno tijelo se sastoji od Predsjedništva koje ima tri člana. Prvog člana biraju komune od broja 1 do 12; drugog člana komune od broja 13 do 19; trećeg člana komune od 20 do 30. Predsjedništvo predlaže sastav Vlade, dok ga zakonodavno tijelo potvrđuje. Vlada mora imati ravnomjeran odnos muškaraca i žena, kao i onih koji su se izjasnili na zadnjem oficijelnom popisu kao Srbi, Hrvati, Bošnjaci, Ostali.

Vrhovni sud ima 11 članova, i to najmanje 5 muškaraca ili žena i po 3 Hrvata, Bošnjaka, Srba i 2 Ostalih. Članove VS na doživotni mandat predlaže Predsjedništvo, a potvrđuje Predstavništvo komuna.

Prestaje bilo kakva nadležnost OHRa, Visokog predstavnika, Vijeća za provođenje mira, financijskih kontrola, stranih vojnih snaga i asocijacija i nadležnosti stranih ambasada se vraćaju u uobičajene diplomatske okvire. Bosni i Hercegovini se vraća suverenitet.

Nadležnosti i ovlaštenja su podijeljene među mjesnim područijima, komunama i Bosnom i Hercegovinom. Svaki nivo ima svoje izvorne prihode. Načelno se insistira na decentraliziranosti i da MP i komune imaju značajne nadležnosti, suverena prava i ovlaštenja. Na nivou Bosne i Hercegovine bi ostale samo esencijalna ovlaštenja kao što su : monetarna politika sa središnjom bankom i službama, vanjska politika, visoko obrazovanje, tercijarna zdravstvena zaštita, naučne/znanstvene institucije od općeg značaja, carinske i porezne službe predviđene za BiH, institucija proizašla spajanjem nekadašnjih SIPA i OSA, Vrhovna komanda odbrambenog Sistema.

Odbrambeni sistem se zasniva na načelu Općenarodne odbrane i društvene samozaštite. Sastoji se od Civilne zaštite, koju opremaju MP, Teritorijalne odbrane koju opremaju komune i Jedinice Specijalnih namjena koju opremaju Bosna i Hercegovina.

Republikanska, socijalistička, demokratska Bosna i Hercegovina zastupa stajalište o neophodnosti stvaranja socijalističke i demokratske Balkansko - Podunavske Unije sačinjene od drugih iliroslavenskih, podunavskih, istočnobalkanskih i južnobalkanskih zemalja. Ova Balkansko – Podunavska Unija bi učestvovala u stvaranju nove socijalističke i demokratske Europske Unije. Bosna i Hercegovina bi na nivoe ovih unija i zajedničkih političkih, ekonomskih, vojnih institucija prenijela dio svoga suvereniteta u skladu sa potrebama, interesima i dogovorima sa drugim članicama unija.

Prof. dr. sc. Salmedin Mesihović

4.VII.2025. god.